

OPS 2019 LP ”taskuops”

Rekalt 7.8.2019 Tuisla Aineisto

YLÄKOULU AINEOSIO

- 15.4.1.1 äidinkieli ja kirjallisuus vl 7-9 (+ suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vk 7-9)
- 15.4.2.1 toinen kotimainen kieli: ruotsin kieli B1-oppimäärä vl 7-9
- 15.4.3.1 vieraat kielet: englannin kieli A1-oppimäärä vl 7-9
- 15.4.3.2 vieraat kielet: saksan kieli B2-oppimäärä vl 8-9
- 15.4.4.1 matematiikka vl 7-9
- 15.4.5.1 biologia vl 7-9
- 15.4.6.1 maantieto vl 7-9
- 15.4.7.1 fysiikka vl 7-9
- 15.4.8.1 kemia vl 7-9
- 15.4.9.1 terveystieto vl 7-9
- 15.4.10.1 uskonto: evankelisluterilainen uskonto vl 7-9
- 15.4.10.2 uskonto: ortodoksinen uskonto vl 7-9
- 15.4.11.1 elämäkatsomustieto vl 7-9
- 15.4.12.1 historia vl 7-8
- 15.4.13.1 yhteiskuntaoppi vl 9
- 15.4.14.1 musiikki vl 7
- 15.4.15.1 kuvataide vl 7
- 15.4.16.1 käsityö vl 7
- 15.4.17.1 liikunta vl 7-9
- 15.4.17.2 liikunta: liikuntapainotteinen opetus
- 15.4.18.1 kotitalous vl 7
- 15.4.19.1 oppilaanohjaus vl 7-9

15.4.1.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

TAVOITTEET

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

VUOSILUOKKA 7

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • kehitetään oppilaan monilukutaitoa • kerrataan ja syvennetään tietoja sanojen luokittelusta ja taivuttamisesta • luetaan monenlaista kaunokirjallisuutta • harjoitellaan vuorovaikutustaitoja
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • kehitetään monilukutaitoa • tutustutaan moduksiin ja lauseen rakenteeseen • tarkastellaan kirjallisuuden lajityyppejä • tutkitaan ja tuotetaan erilaisia mediatekstejä
-----------------	--

VUOSILUOKKA 9

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • kehitetään oppilaan monilukutaitoa • tutustutaan suomen kielen ominaispiirteisiin, murteisiin, sukukieliin ja historiaan • tutustutaan suomalaisen kirjallisuuden kehittymiseen ja keskeisiin kirjailijoihin • harjoitellaan vuorovaikutustaitoja
-----------------	---

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS vk 7-9

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas opiskelee suomea toisena kielenä omista lähtökohdistaan, oma kielitaito ja vahvuudet huomioon ottaen. • Oppisisällöt räätälöidään yksilöllisiksi kunkin oppilaan erityiset tarpeet huomioon ottaen. <p>Päätösarvioinnin tueksi voidaan tehdä KIKE-testi (kielellisen kehityksen testi).</p>
-----------------	---

15.4.2.1 TOINEN KOTIMAINEN KIELI : RUOTSIN KIELI B1-oppimäärä

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Ruotsia opiskellessa verrataan sitä muihin oppilaiden osaamiin kieliin. Oppilaat tutustuvat suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroihin sekä eri Pohjoismaihin. Käytetään erilaisia oppimisstrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita käyttämään ruotsin kieltä.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • laajennetaan sanavarastoa • kehitetään luetun- ja kuullunymmärtämistaitoja • tullaan tietoisimmiksi ruotsin kielen säännönmukaisuuksista • tuetaan oppilaiden kykyä ilmaista itseään ruotsin kielellä eri tilanteissa • opiskellaan aiheita, jotka liittyvät oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä
-----------------	--

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Ruotsia opiskellessa verrataan sitä muihin oppilaiden osaamiin kieliin. Oppilaat tutustuvat suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroihin sekä eri Pohjoismaihin. Käytetään erilaisia oppimisstrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita käyttämään ruotsin kieltä.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • laajennetaan sanavarastoa • kehitetään luetun- ja kuullunymmärtämistaitoja • tullaan tietoisimmiksi ruotsin kielen säännönmukaisuuksista • tuetaan oppilaiden kykyä ilmaista itseään ruotsin kielellä eri tilanteissa • opiskellaan aiheita, jotka liittyvät oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä laajentaen näkökulmaa
-----------------	--

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Ruotsia opiskellessa verrataan sitä muihin oppilaiden osaamiin kieliin. Oppilaat tutustuvat suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroihin sekä eri Pohjoismaihin. Käytetään erilaisia oppimisstrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita käyttämään ruotsin kieltä.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • laajennetaan sanavarastoa • kehitetään luetun- ja kuullunymmärtämistaitoja • syvennetään tietoisuutta ruotsin kielen säännönmukaisuuksista • tuetaan oppilaiden kykyä ilmaista itseään ruotsin kielellä eri tilanteissa • teemat ovat entistä yleismaailmallisempia
-----------------	---

15.4.3.1 VIERAAT KIELET: ENGLANNIN KIELI, A1-oppimäärä

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Käsitellään oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä liittyviä aiheita. Harjoitellaan viestintää arkitilanteissa. Harjoitellaan sekä suullista että kirjallista kielen tuottamista. Tutustutaan englanninkieliseen kulttuuriin ja englannin kieleen maailmankielenä.

Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja kulttuureihin. • Kerrataan ja harjoitellaan keskeisiä kieliopillisia rakenteita sekä verrataan äidinkielen piirteitä englannin kielen piirteisiin. • Kehitään kielitaidollista osaamista edelleen ja opetellaan arvioimaan omia ja muiden kielitaitoja. • Harjoitellaan tiedonhakua englanniksi eri kanavia käyttämällä. • Yksinkertaisia viestintästrategioita harjoitellaan erilaisissa viestintätilanteissa. • Tutustutaan erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin teksteihin. Käytetään autenttisia lähteitä sikäli kun se on mahdollista. • Kirjallista viestintää harjoitellaan oppilaalle sopivalla tasolla
---------	--

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Käsitellään oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä liittyviä aiheita. Harjoitellaan viestintää arkitilanteissa. Harjoitellaan sekä suullista että kirjallista kielen tuottamista. Tutustutaan englanninkieliseen kulttuuriin ja englannin kieleen maailmankielenä sekä opitaan siitä, miten englannin kielestä tuli maailmankieli.

Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja kulttuureihin sekä eri kulttuureiden monimuotoisuuteen. • Kerrataan, harjoitellaan ja otetaan uusia keskeisiä kieliopillisia rakenteita käsiteltäväksi, sekä verrataan äidinkielen piirteitä englannin kielen piirteisiin • Kehitetään kielitaidollista osaamista edelleen ja opetellaan arvioimaan omia ja muiden kielitaitoja. • Harjoitellaan suuremmassa määrin tiedonhakua ja tiedonkäyttöä englanniksi eri kanavien kautta. • Monipuolisempia viestintästrategioita harjoitellaan erilaisissa viestintätilanteissa. • Tutustutaan erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin teksteihin. Käytetään autenttisia lähteitä sikäli kun se on mahdollista. • Monipuolisempaa kirjallista viestintää harjoitellaan oppilaalle sopivalla tasolla
---------	--

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Käsitellään oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä liittyviä aiheita asteittain yhä laajemmasta näkökulmasta. Harjoitellaan viestintää yhä vaativammassa puhetilanteissa. Sekä suullista että kirjallista kielen tuottamista harjoitellaan monivivahteisemmalla tasoalla. Syvennyttään

englanninkieliseen kulttuuriin ja englannin kieleen maailmankielenä sekä opitaan lisää siitä, miten englannin kielestä tuli maailmankieli.

Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • Syvennyttään entisestään englannin kielen eri variantteihin ja kulttuureihin. • Kerrataan, harjoitellaan ja käsitellään yhä vaativampia keskeisiä kieliopillisia rakenteita, ja verrataan äidinkielen piirteitä englannin kielen piirteisiin. • Kehitetään kielitaidollista osaamista edelleen ja opetellaan arvioimaan omia ja muiden kielitaitoja. • Tiedonhaku englanniksi eri kanavien kautta muodostaa yhä suuremmassa määrin luontevan osan opiskelutaitoja. • Viestintästrategioita harjoitellaan erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa viestintätilanteissa. Oppilaan tulee osata ilmaista itseään monipuolisella tavalla ja samalla reagoida viestintätilanteeseen sopivalla tavalla. • Autenttiset lähteet muodostavat yhä tärkeämmän perustan oppilaan oppimiselle. • Itsenäistä kirjallista ja suullista viestintää harjoitellaan oppilaalle sopivalla tasolla esimerkiksi eri projektien avulla.
----------------	--

15.4.3.2 VIERAAT KIELET: SAKSAN KIELI, B2-oppimäärä

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Valinnainen B2-saksan opetus järjestetään vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta.

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Käytetään erilaisia oppimisstrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä.

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • opetellaan saksan perussanastoa • luodaan pohja luetun- ja kuullunymmärtämistaidoille saksan kielellä • tutustutaan saksan kielen säännönmukaisuuksiin • kannustetaan oppilaita ilmaisemaan itseään saksan kielellä yksinkertaisissa tilanteissa • opiskellaan aiheita, jotka liittyvät oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä
-----------------	---

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Käytetään erilaisia oppimisstrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä.

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • laajennetaan sanavarastoa • kehitetään luetun- ja kuullunymmärtämistaitoja • tullaan tietoisimmiksi saksan kielen säännönmukaisuuksista • tuetaan oppilaiden kykyä ilmaista itseään saksan kielellä eri tilanteissa • opiskellaan aiheita, jotka liittyvät oppilaaseen itseensä ja hänen lähiympäristöönsä
-----------------	--

15.4.4.1 MATEMATIIKKA

VUOSILUOKKA 7-9

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Kokonaislukujen, rationaali- ja irrationaalilukujen käyttö. • Koordinaatisto ja kuvaajat koordinaatistossa. • Muuttujat, polynomit, yhtälöt ja yhtälöjärjestelmät. • Diagrammit, tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyys. • Tasogeometria ja avaruusgeometria. Pythagoraan lause. • Prosenttilaskut. • Ohjelmoinnin perusteet.
Hyväksytyt osaaminen	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> • antaa esimerkkejä eri tilanteista • suoriutuu yksinkertaisista laskutoimituksista • käyttää mittayksiköjä.

15.4.5.1 BIOLOGIA

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Vuosiluokalla 7 keskitytään vesi- ja rantaekosysteemeihin. Tehdään opintoretkeä lähiympäristön maastoon ja suoritetaan yksinkertaisia tutkimuksia.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • elämän edellytykset ja tunnusmerkit • organismien rakenne, elintoiminnot ja sopeutuminen ympäristöön (esim. fotosynteesi) • lähiympäristön ranta- ja vesiekosysteemien tutkiminen • lajituntemus • ympäristöongelmat ja toimenpiteet • biologiset tutkimusmenetelmät
-----------------	--

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa. Hänen on myös tunnettava lähiympäristönsä tavallisimmat lajit ja osattava kuvata eri eliöryhmien rakenteellisia erityispiirteitä.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • metsän eliökunta:<ul style="list-style-type: none"> ○ lajituntemus – kasvien kerääminen ○ sopeutumien ja rakenne • ekosysteemin rakenne ja toiminta • eri metsätyypit • talousmetsä • kenttätyö ja kasvatuskokeilu.
-----------------	--

VUOSILUOKKA9

TAVOITTEET

Oppilas ymmärtää, miten ihmiskeho on rakentunut ja miten eri elimet toimivat yhteistyössä, sekä perinnöllisyyden merkityksen evoluutiolle. Hän oppii pohdiskelemaan, miten arjessa tehdyt valinnat vaikuttavat elimistöön.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • solut ja kudokset • keskeisten elinten rakenteen ja toiminnan läpikäynti • lisääntyminen • perinnöllisyyden perusteet • tutustuminen biotekniikkaan • biologian termit • evoluution perusteet.
-----------------	--

15.4.6.1 MAANTIETO

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Vuosiluokalla 7 painopiste on luonnonmaantiedossa. Amerikan aluetta opiskellaan alueellisella tasolla sekä luonnonmaantieteellisestä että kulttuurimaantieteellisestä näkökulmasta.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • kartta (asteverkko, mittakaavat, erityyppiset kartat ja niiden lukeminen) • maapallon karttakuvat: maanosat ja valtameret • maapallon planetaarisuus • maapallon vyöhykkeet (mm. lämpötilavyöhykkeet) • maapallon ulkoiset ja sisäiset voimat (mm. vesi ja tulivuoret) • Amerikan karttakuva • yksinkertaisten karttojen ja diagrammien laatiminen • geomedia (valokuvat, kartat, videofilmit, karttapalvelut).
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Vuosiluokalla 8 painopiste on luonnon ja ihmisen välisessä vuorovaikutuksessa. Eurooppaa opiskellaan alueellisella tasolla sekä luonnonmaantieteellisestä että kulttuurimaantieteellisestä näkökulmasta.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • väestö (levinisyys, muuttoliike, kaupungistuminen) • luonnonvarat ja niiden käyttäminen • kulttuuriset erityispiirteet ja kulttuurimaisemat maailman eri osissa • Euroopan karttakuva • Eurooppaan ja sen lähialueisiin liittyvä uutisointi • yksinkertaisten karttojen ja diagrammien laatiminen • geomedia (valokuvat, kartat, videofilmit, karttapalvelut)
-----------------	---

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Rohkaistaan oppilasta pohtimaan ihmisen ja luonnon välistä vuorovaikutusta ja ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Suomen luonnonmaantieteelliset ja kulttuurimaantieteelliset erityispiirteet • kallioperä • jääkausi • ilmasto • Suomen ja lähialueiden karttakuva • kestävä tulevaisuus
-----------------	---

	• luonnonvarojen käyttö • ilmastonmuutos • karttojen, taulukoiden ja diagrammien tulkinta.

15.4.7.1 FYSIIKKA

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Yhteisistä tavoitteista painotetaan

- turvallista työskentelyä yhdessä toisten kanssa AK1, AK6
- tarkoituksenmukaisten käsitteiden, suureiden ja yksiköiden käyttöä AK3, AK7
- ohjeiden mukaisten mittausten, havaintojen ja päätelmien tekemistä AK3, AK4, AK6, AK7

Sisällöt	<p>Perusmittauksia</p> <ul style="list-style-type: none"> • luonnontieteellisiin menetelmiin tutustumista • suuret • massa, tilavuus, tiheys (mittaaminen, taulukointi, graafinen esitys, työselostuksen laatiminen) <p>Värähdys- ja aaltoliike</p> <ul style="list-style-type: none"> • erilaisia värähtelijöitä, jaksollisuus, värähdysaika ja taajuus • aaltoliikkeen synty ja ominaisuuksia • ääni, äänen ominaisuuksien tutkimista (esimerkiksi resonanssi, kaiku), yhteydet musiikkiin, melu • valo, valon ominaisuuksien tutkimista (esimerkiksi heijastuminen, taittuminen, värit) • peilit, linssit, valonsädemallia käyttäen tutkitaan peilien ja linssien toimintaa • optisten laitteiden toimintaperiaatteita <p>Lämpö</p> <ul style="list-style-type: none"> • lämpötila • lämpöenergia, energian säilyminen • lämpölaajeneminen • olomuodon muutokset • lämmön varastoituminen ja siirtyminen
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Yhteisistä tavoitteista painotetaan

- kysymysten tekemistä ja ongelmien hahmottamista AK 3, AK4
- yksinkertaisten graafisten ja algebrallisten mallien käyttämistä ilmiöiden selittämisessä AK3, AK7
- luonnonilmiöiden ja prosessien tuntemista ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia AK4, AK5, AK7

Sisällöt	<p>Liike ja voima</p> <ul style="list-style-type: none"> • vuorovaikutus ja voima (painovoima, kitka, paine, noste) • tasainen ja kiihtyvä liike • mekaaninen energia, työ ja teho • yksinkertaiset koneet • painopiste ja tasapaino <p>Luonnon rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • maailmankaikkeuden mittasuhteita ja rakenteita <p>Ydinfysiikkaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • ytimen rakenne, radioaktiivisuus • säteilylajit
-----------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • säteilyn ominaisuuksia • fission ja fuusion
--	--

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Yhteisistä tavoitteista painotetaan

- vuorovaikutusten ja ilmiöiden syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä AK4, AK5, AK7
- eri lähteistä hankitun tiedon luotettavuuden arviointia AK3
- fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa AK2, AK4, AK5, AK7

Sisällöt	Sähkö	<ul style="list-style-type: none"> • sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus • virtapiiri, sähköopin perussuureet ja niiden väliset riippuvuudet • sähkön tuotanto sekä siihen liittyvät ilmiöt ja prosessit • sähkölaitteiden toimintaperiaatteita, laitteiden taloudellinen käyttö • sähköturvallisuus
	Energian tuotanto	<ul style="list-style-type: none"> • energialähteet, niiden vertailu, ympäristövaikutukset

15.4.8.1 KEMIA

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas oppii kemian peruskäsitteet ja niiden sisällön sekä mitkä alueet ja ilmiöt kuuluvat kemiaan. Lisäksi oppilas oppii työskentelemään turvallisesti laboratoriossa sekä sen, miten kemia on läsnä arjessamme.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • turvalliset työmenetelmät • atomit, alkuaineet • yhdisteet • seokset • kemiallisesti puhtaat aineet • erotusmenetelmät • liuokset
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas oppii erilaisista atomimalleista ja molekyylimalleista sekä niissä olevista tai niiden välisistä sidoksista. Oppilas saa myös tietoa siitä, miten jaksollista järjestelmää käytetään ja miten se on rakentunut. Lisäksi oppilas saa tietoa orgaanisesta kemiasta ja miten se kytkeytyy elävään luontoon ja arkeemme.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • atomit, alkuaineet • jaksollinen järjestelmä • ionit • ionisidos • kovalenssisidos • hiilivedyt • alkoholit • karboksihapot • rasvat, proteiinit, hiilihydraatit • hapot, emäkset, pH • ympäristökemia
-----------------	--

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas oppii erilaisista metalleista ja niiden käytöstä. Oppilas oppii käyttämään metallien sähkökemiallista jännitesarjaa ja osaa soveltaa sitä arjen esimerkkeihin. Lisäksi oppilas oppii, kuinka paristo toimii, mitä elektrolyysi on ja miten sitä käytetään.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • metallien ominaisuudet • metallisidos
-----------------	---

	• metallien reaktiot • metallien sähkökemiallinen jännitesarja • orgaaniset molekyylit arjen elämässä ja teollisuudessa

15.4.9.1 TERVEYSTIETO

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilaalla on se tieto, jota tarvitaan terveyttä ja hyvinvointia koskevissa valinnoissa. Oppilas ymmärtää nuoruusajan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveys • terveyteen vaikuttavat terveystekijät, elintapojen vaikutus terveyteen (uni, ravinto, liikunta, mielekkäät vapaa-ajan harrastukset) • terveysasiat verkossa; sisällön tulkinta ja kriittinen tarkastelu • nettikiusaaminen • hygienian merkitys terveydelle • hyvinvoinnista riippuvuuteen • terveyden riskitekijät; tupakka • yhteiskunnan turvallisuus/turvattomuus • kiusaamisen vaikutus psyykkiseen terveyteen • kansalaisten tasa-arvo ja ihmisoikeuksien kunnioitus eri näkökulmista • turvallisuustieto, omahoito, ensiapu • ihmisen elämänkulku, kasvu ja kehitys niiden erityispiirteet, vaihtelut ja yksilöllinen näkökulma huomioiden • seksuaalinen kehitys • minäkuva • huolenpidon, perheen, ystävien ja läheisten merkitys • ruoka ja ravitsemus • unen merkitys terveydelle, vuorokausirytmii • kehon signaalit ja omahoito.
-----------------	--

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja ymmärtää, mitä hän voi ja mitä hänen tulee tehdä niin fyysisen kuin psyykkisenkin hyvinvointinsa eteen.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • arjen terveydestä huolehtiminen; hampaiden hoito ja sääolosuhteiden vaikutus • terveystekijät; alkoholi ja huumeet • onnettomuudet; ensiavun perusteet, mitä onnettomuuspaikalla tehdään, kuinka hätänumeroon soitetaan jne. • liikenne- ja paloturvallisuus sekä turvallisuus merellä • ihmisen elämänkulku, kasvu ja kehitys niiden erityispiirteet, vaihtelut ja yksilöllinen näkökulma huomioiden • omakuva ja itsetunto • emotionaalinen terveys • tavat ilmaista ja hallita tunteitaan • säännöt ja sopimukset, jotka ovat hyvinvoinnin perusta erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa, seurustelu ja intiimi kanssakäyminen • ehkäisy, raskaus ja sukupuolitaudit.
-----------------	--

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilaalla on valmiudet ottaa itse vastuuta ja toimia oikein terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa tilanteissa. Oppilas osoittaa kunnioitusta erilaisia arvoja kohtaan ja hyväksyy poikkeavuuksia.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • psyykinen terveys, esim. stressi ja masennus • kuinka nuoruuteen liittyvistä kriiseistä selvitään • sosiaaliset valmiudet; yhteisöllisyyden ja suhteiden merkitys • syömishäiriöt • oikeanlainen ravinto; ravintoaineet, vitamiinit ja hivenaineet • puutostaudit, ravintoon liittyvät sairaudet • ylipaino • erilaiset ruokavaliot ja dieetit • liikunta; hyödyt ja haitat • fyysiset ominaisuudet ja teknologia • erityisryhmien liikunta • ajankohtaisten terveysilmiöiden huomiointi • tarttuvat taudit • elämäntyylin ja kansantautien yhteys • sairaudet ja lääkkeet • luonto ja terveys; terveyteen vaikuttavat ympäristötekijät • Suomen terveydenhoitojärjestelmä ja nuorten paikalliset terveystalvet • terveysjärjestöt • ”ulos maailmaan” : turvallisuus
-----------------	--

15.4.10.1 EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas tutustuu maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten mukaiseen elämään ja oppeihin. Oppilas tuntee eri uskontojen tapoja ja symboleja. Oppilas tuntee lähiympäristönsä kristillisen perinteen.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • käsitellään merkittävimmät maailmanuskonnot • eri uskontojen juhlapyhät, maailmankuva ja eettiset normit • oppiaines käsitellään myös tieteiden ja eri medioiden valossa • kristinusko • Raamattu
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas syventää tietämystään maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten mukaisesta elämästä ja opeista. Oppilas tuntee eri uskontojen tapoja ja symboleja sekä niiden vaikutuksen eri uskonnoissa. Oppilas tuntee lähiympäristönsä kristillisen perinteen. Oppilas oppii tekemään henkilökohtaisia valintoja arvokysymyksissä. Oppilas käsittää uskonnon ja kulttuurin välisen yhteyden. Oppilas kykenee myös ymmärtämään uskonnollista moninaisuutta.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • kristinusko eri puolilla maailmaa, sen synty ja kehitys • Suomen kristinusko ja kristilliset perinteet • keskeiset kirkkoyhteisöt: katolinen ja ortodoksinen kirkko, evankelisluterilainen kirkko ja muut protestanttiset kirkot • kirkkotaide, -arkkitehtuuri ja -tavat • kirkkohistorian keskeiset hahmot • ekumenia ja lähetystyö • etiikka • Raamattu
-----------------	---

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas syventää edelleen tietämystään maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten mukaisesta elämästä ja opeista. Oppilas syventää tietoaan lähiympäristönsä kristillisistä perinteistä. Oppilas oppii tekemään henkilökohtaisia valintoja arvokysymyksissä ja oppii huomioimaan ja arvioimaan erilaisia argumentointitapoja. Oppilas osaa tulkita uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroja. Oppilas oppii ottamaan selkoa eettisistä käsitteistä ja periaatteista. Oppilas tuntee ihmisoikeudet.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • muinaissuomalainen ja skandinaavinen uskonto • kristinuskon tulo Suomeen ja sen kehittyminen • raamattu ja sen tulkinta • moraalit, etiikka ja eettiset kysymykset • uskontoon liittyvät historialliset henkilöt ja heidän aikaansaannoksensa
-----------------	---

15.4.10.2 ORTODOKSINEN USKONTO

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ja syventää ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhyttä elämässä
- perehtyy ortodoksiseen kirkkoon ja sen historiaan
- perehtyy Raamattuun pyhänä ja inhimillisenä kirjakokoelmana AK1, AK2, AK3, AK4, AK5

Sisällöt	Kristinuskon juuret, luostarien synty, kirkonhallinto, idän suuret kirkot, ekumenia, kristillisuus Suomessa.
	Raamattu <ul style="list-style-type: none"> • Raamatun synty ja sisältö • Raamattu pyhänä kirjana
	Kirkkohistoria <ul style="list-style-type: none"> • kristinuskon synnyn ja kehityksen keskeiset tapahtumat • kirkkokunnat sekä ekumenia

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas

- tiedostaa maailmakatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskonnon ja katsomuksen merkityksen ihmisen ja yhteisön elämässä
- perehtyy liturgiseen elämään ja kirkkotaiteeseen
- perehtyy ortodoksisen kirkon uskonkäsitykseen
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja ortodoksisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettisessä pohdinnassaan ja toiminnassaan
- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä AK1, AK2, AK3, AK4, AK5, AK6, AK7

Sisällöt	Kristillinen kuva maailmasta, kirkon jäsenenä toimiminen, bysantin valtakunta.
	Kirkkohistoria <ul style="list-style-type: none"> • Suomen ortodoksisen kirkon historiaa • Suomen ortodoksisen kirkon hallinto ja nykytilanne • Suomen uskonnollisen tilanteen kehitys
	Maailmanuskonnot <ul style="list-style-type: none"> • keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet, perususkomukset ja uskonnollisen elämän pääpiirteet • uskonnolliset ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas

- tiedostaa maailmakatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskonnon ja katsomuksen merkityksen ihmisen ja yhteisön elämässä
- perehtyy liturgiseen elämään ja kirkkotaiteeseen
- perehtyy ortodoksisen kirkon uskonkäsitykseen
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja ortodoksisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettisessä pohdinnassaan ja toiminnassaan
- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä AK1, AK2, AK3, AK4, AK5, AK6, AK7

Sisällöt	Kristillinen maailmankuva, ehtoollinen kirkon elämän keskuksena, kirkon opetukset, kirkkotaide Liturgiikka ja uskonoppi <ul style="list-style-type: none"> • sakramentit • kirkkotaide ja kirkkomusiikki • uskonopin keskeiset kohdat Etiikka <ul style="list-style-type: none"> • ortodoksinen ihmiskäsitys • eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohdinta ja soveltaminen • Vuorisaarnan etiikka
-----------------	---

15.4.11.1 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä. Oppilas oppii tuntemaan erilaisia uskonnollisia ja uskonottomia katsomuksia ja niiden välistä vuorovaikutusta. Oppilas oppii tiedon ja tutkimuksen merkityksen katsomuksen arvioinnissa. Oppilas oppii käsittämään eettisiä valintoja ja tulkitsemaan mitä henkilökohtaisia ja sosiaalisia perusteita niiden takana on. Oppilas oppii vaalimaan ympäröivää luontoa ja ympäristöä.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • maailmanuskontojen historian ja maailmankatsomuksen keskeiset käsitteet • kulttuurin, elämänkatsomuksen ja yhteiskunnan väliset yhteydet • suomalainen kulttuuri ja maailman kulttuuriperintö • uskonnolliset juhlapyhät • eettiset normit
-----------------	--

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas tuntee ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteet. Oppilaalla on tietämystä suomalaisesta kulttuurista ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas tuntee muiden kulttuurien katsantotapoja ja perehtyy Unescon maailmanperintöohjelmaan. Oppilas kykenee ymmärtämään maailman moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä tasavertaisesti. Oppilas osaa perustella valintojaan ja päätöksensä eettisesti. Oppilas ottaa vastuuta itsestään ja toimistaan.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • keskeiset filosofiset katsomukset ja luonnonkansojen uskonnot • suomalainen katsomusperinne uskonnollisesti ja uskonottomasti • ihmisoikeudet ja kansalaisyhteiskunnat
-----------------	--

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas osaa havainnoida elämänsä ja ympäristönsä eettisiä näkökulmia ja on kehittänyt eettisen ajattelutavan. Oppilas tuntee ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteet. Oppilas osaa pohtia omien valintojensa vaikutuksia kestävään tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • hyvän elämän ja yleisinhimillisten arvojen lähtökohdat • kansalaisuus eri yhteiskuntajärjestelmissä • nyky-yhteiskunta • kansalaisyhteiskunnat ja -velvollisuudet • eläinten oikeudet • etiikka, ympäristöetiikka ja eettiset kysymykset • erilaiset käsitykset ihmisen ja luonnon välisestä suhteesta, kuten humanistinen, utilitaristinen, mystinen ja luontokeskeinen käsitys
-----------------	--

	• kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä • kulttuuritutkimus ja etnologia • muinaissuomalainen ja -skandinaavinen uskonto

15.4.12.1 HISTORIA

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas tietää mitä tarkoitetaan historiallisella lähteellä ja oppii käyttämään historian peruskäsitteitä. Oppilas oppii hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa kriittisesti vertailemalla erilaisia lähteitä. Oppilas oppii selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia osaa eritellä historian tapahtumien syitä ja seurauksia, sekä oppii eläytymään historiallisiin tapahtumiin. Oppilas oppii muotoilemaan perusteltuja mielipiteitä historiasta.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Ranskan suuri vallankumous, Napoleonin sodat ja niiden vaikutukset. • 1800-luvun aatteet (nationalismi, sosialismi, liberalismi, konservatismi) ja niiden vaikutukset. • Elämää 1800-luvun Suomessa ja Euroopassa. • Teollinen vallankumous ja sen vaikutukset ihmisten elämään ja yhteiskuntiin. • Imperialismi, kolonisaatio sekä niiden seuraukset Euroopassa ja maailmalla. • Yhdysvaltojen synty ja historia 1900-luvun alkuun asti. • Ensimmäinen maailmansota. Syyt sotaan, sodan luonne ja seuraukset. • Venäjän vallankumoukset. • Suomen sortokaudet, itsenäistyminen ja sisällissota (voidaan opiskella myös 8-luokalla)
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas oppii hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa ja oppii käyttämään monipuolisesti historian käsitteitä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta. Oppilas oppii tunnistamaan luotettavan lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta, sekä tuottamaan historiallisia esityksiä. Oppilas ymmärtää, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin. Oppilas oppii selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia. Oppilas oppii arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttäen apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa. Oppilas oppii tekemään rinnastuksia historiallisten ilmiöiden ja nykyajan välillä.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Maailmansotien välinen aika maailmalla ja Suomessa. • Itsenäisen Suomen rakentaminen ja demokratian kriisi 30-luvulla. • Diktatuurien nousu Euroopassa, Saksan ja Neuvostoliiton radikalisoituminen. • Syyt toiseen maailmansotaan. • Toinen maailmansota, sen luonne ja seuraukset. • Maailmansodan sotarikokset ja kansanmurhat. • Suomi toisessa maailmansodassa. • Maailman ajautuminen kylmään sotaan. • Kylmän sodan luonne, kulttuuri ja keskeiset tapahtumat. • Maailman jakautuminen, dekolonisaatio. • Kylmän sodan päättyminen, Itä-Euroopan vapautuminen. • Suomi kylmässä sodassa. • Suomen yhteiskunnallinen kehitys sotien ajalta nykypäivään. Elinkeinorakenteen muutos, hyvinvointiyhteiskunnan synty. • Kylmän sodan jälkeinen maailma. Globalisaatio ja Euroopan yhdentyminen. • Länsimaisen kulutusyhteiskunnan synty ja sen vaikutus ihmisten elämään ja ympäristöön
-----------------	---

	• Tiedonvälityksen kehitys

15.4.13.1 YHTEISKUNTAOPPI

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppiaineen tavoitteena on ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana. Oppilas oppii harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Oppilas oppii syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä osana yhteiskuntaa. Oppilas ymmärtää yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

Oppilas oppii etsimään, vertailemaan tarkastelemaan kriittisesti yhteiskunnallisia lähteitä. Oppilas oppii ymmärtämään talouden perusteet, oman talouden hallinnan keskeiset tiedot ja taidot, sekä vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteita noudattaen.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Suomen kansalaisuus. • Kansalaisen perusoikeudet, lapsen oikeudet. • Suomalaisen yhteiskunnan väestö. • Pohjoismainen hyvinvointivaltio ja sen toiminta. • Kansantalouden toiminta ja osa-alueet. • Yksilön talous ja sen osa-alueet. • Yrittäminen. • Media ja sen merkitys yhteiskunnassa. • Medialukutaito ja sosiaalisen median kasvu. • Kuntien toiminta. • Poliittisten instituutioiden toiminta. • Puolueet, vaalit ja demokratia. • Kansalaisvaikuttaminen, kansalaisyhteiskunta. • Euroopan unionin toiminta. Suomi osana Euroopan unionia. • Yhteiskunnan turvallisuus. Poliisi ja puolustusvoimat. • Ympäristö ja kestävä kehitys • Oikeusvaltio ja sen toiminta.
-----------------	--

15.4.14.1 MUSIIKKI

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Musiikillisen ilmaisun kehittäminen, musiikin eri lajien ja tyylien tuntemuksen laajentaminen, musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointiväriin ja muodon) ymmärtäminen sekä luovan suhteen rakentaminen musiikkiin

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäkauteen sopivaa lauluohjelmistoa • Yhteissoittoa (kitara, basso, rummut ym.) • Monipuolista kuunteluohjelmistoa • Omien musiikillisten ideoiden kokeilua
-----------------	---

15.4.15.1 KUVATAIDE

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

- Kuvataiteen oppiaineessa sovelletaan tutkivaa lähestymistapaa ja tekemällä oppimista
- Taiteen, visuaalisen kulttuurin ja muun ympäristön havainnoiminen ja tulkinta
- Havainnoista keskusteleminen, kokemuksen sanallistamisen taito, kuvataiteen sanasto
- Kuvan tuottaminen, välineet, itseilmaisu, merkitysten välittäminen kuvan avulla

Tarkemmat tavoitealueet T1-T11 löytyvät valtakunnallista perusteista

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaat tekevät kuvallisia tehtäviä, jonka aiheet ja teemat nousevat kolmesta sisältöalueesta (S1, S2, S3). Kuvia tehdään monipuolisesti eri tekniikoin esimerkiksi piirtäen, maalaten, muovaten, rakentaen ja valokuvat. • Oppilaat tarkastelevat ja oppivat lukemaan taidekuvia, mediakuvia ja muita visuaalisia viestejä ympäristöstään. Käydään taidenäyttelyä <p>S1 Omat kuvakulttuurit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Omaa kuvakulttuuria ovat kunkin oppilaan tuottamat ja käyttämät kuvat. Näitä ovat esimerkiksi itse maalatut ja piirretyt kuvat, omilla laitteilla otetut ja jaetut kuvat, sosiaalisen median kuvasto, sekä sarjakuvien, elokuvien, ja pelien kuvailmaisu <p>S2 Ympäristön kuvakulttuurit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi arjen ympäristöt, sekä suomalainen arkkitehtuuri. Syvennetään kriittistä mediakuvien lukutaitoa tarkastelemalla mediakuvia ja keskustelemalla niistä. <p>S3 Taiteen maailmat</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tutustutaan suomalaisen ja eurooppalaisen taiteen teoksiin 1800-luvulta nykyaikaiseen taidekuvia tarkastelemalla ja ottamalla niitä oman työskentelyn pohjaksi. Mahdollisuuksien mukaan käydään näyttelyssä katsomassa nykytaidetta ja suomalaisia merkiteoksia.
-----------------	---

15.4.16.1 KÄSITYÖ

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

- Syvennetään aikaisemmin opittuja käsityötaitoja
- Omaksuu myönteisen asenteen kädentaitoihin
- Oppilas oppii kokonaisen käsityöprosessin

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • oppii turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työtavat • osaa suunnitella visuaalisesti ja teknisesti oman työnsä, tavoitteena laadukas ja persoonallinen käsityötuote • oppii käyttämään erilaisia työvälineitä, koneita ja laitteita • kehittää materiaali-, väri- ja muototajua sekä teknistä ajattelukykyä • harjaannutaan itseohjautuvuuteen • oppii työskentelemään yksin ja ryhmässä • oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä sekä työskentelyä • harjaannuttaa suunnittelu- ja dokumentointitaitojaan • oppii arvioimaan kokonaista käsityöprosessia
Hyväksytyt osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • oppilas on läsnä oppitunneilla • käsityöprosessi on aloitettu, ja oppilas pyrkii saamaan työnsä valmiiksi • oppilas suhtautuu työturvallisuuteen pääosin myönteisesti • oppilas pyrkii itsenäiseen työskentelyyn ja ottaa vastuuta työstään • oppilaalla on haasteita työskennellä ryhmässä

15.4.17.1 LIIKUNTA

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas kehittää motorista ja fyysistä kykyään, toimintakykyään ja hyvinvointiaan.

Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • eri pallopelejä • yleisurheilu ja kestävyysharjoittelu • luistelu, jääpelit ja murtomaahiihto • suunnistus ja ulkoilu • välinevoimistelu ja erimuotoisia lihasharjoituksia • tanssi
----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas kehittää motorista ja fyysistä kykyään, toimintakykyään ja hyvinvointiaan.

Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • eri pallopelejä • yleisurheilu ja kestävyysharjoittelu • luistelu, jääpelit ja murtomaahiihto • suunnistus ja ulkoilu • välinevoimistelu ja erimuotoisia lihasharjoituksia • tanssi
----------------	---

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas kehittää motorista ja fyysistä kykyään, toimintakykyään ja hyvinvointiaan.

Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • eri pallopelejä • yleisurheilu ja kestävyysharjoittelu • luistelu, jääpelit ja murtomaahiihto • suunnistus ja ulkoilu • välinevoimistelu ja erimuotoisia lihasharjoituksia • tanssi
----------------	---

15.4.17.2 LIIKUNTA : liikuntapainotteinen opetus

- Paikallisessa tuntijaossa 5.luokan liikuntaan on osoitettu yksi vuosiviikkotunti valinnaisista taito- ja taideaineista.
- Vuosiluokilla 7-9 voidaan perustaa yleisopetuksen liikuntapainotteisia luokkia tuntikehyksen puitteissa.
- Liikuntapainotteinen luokka on yleisopetuksen opetusryhmä, jossa oppilailla 7. luokalla on yksi vuosiviikkotunti enemmän liikunnan opetusta kuin muilla opetusryhmillä. Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla liikuntapainotteisuus tarkoittaa, että 2 vuosiviikkotuntia taito- ja taideaineiden valinnaisista tunneista käytetään liikuntapainotteisen opetuksen toteuttamiseen kumpanakin vuotena.
- Liikuntapainotteisen luokan tuntijako eroaa paikallisesta tuntijaosta seitsemännen ja kahdeksannen luokan osalta niin, että seitsemännelle luokalle osoitetaan yksi vuosiviikkotunti taito- ja taideaineiden valinnaista liikuntaa. Vastaavasti yksi vuosiviikkotunti historiaa yhteisistä oppiaineista siirretään kahdeksannelle luokalle.
- Liikuntapainotteiselle luokalle voivat hakea 6. vuosiluokan keväällä ne oppilaat, joiden opetus on suunniteltu järjestettäväksi tai pystytään järjestämään yleisopetuksen luokan yhteydessä.
- Luokalle oppilaat valitaan valintakokeiden perusteella. Valintakokeessa huomioidaan oppilaan liikunta- ja lajitaitojen lisäksi myös oleellisesti liikunnan opetukseen liittyvien oppilaan sosiaalisten- ja ryhmätaitojen lisäksi liikunnallisten ohjeiden kuunteluun ja niiden ymmärtämisen liittyvät taidot.
- Liikuntapainotteista opiskelua voidaan täydentää kaupungin järjestämällä treenikerhotoiminnalla.
- Lisäksi liikuntapainotteisuutta pyritään mahdollistamaan liikuntapainotteisilla hankkeilla koko perusopetuksessa mm. Liikkuva koulu-hankkeella.

15.4.18.1 KOTITALOUS

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa sekä ajankäyttöä
- oppii ymmärtämään hyvien tapojen ja tasavertaisuuden merkityksen
- oppii laittamaan ruokaa ja leipomaan sekä arkeen että juhlaan
- ymmärtää ravintorikkaan ruoan, erilaisten ruokavalioiden, hyvän terveyden, hygienian ja ergonomian väliset yhteydet
- saa mahdollisuuden harjoitella ongelmanratkaisua ja yhteistyötä, käytännön taitoja sekä tuntea luomisen iloa
- osaa hyödyntää luonnon tarjoamia raaka-aineita
- oppii arvostamaan kansallisia perinteitä, mutta myös ymmärtämään kansainvälistymiseen sisältyvät mahdollisuudet
- oppii hoitamaan kotiaan, vaatteitaan ja talouttaan ekologiset tekijät huomioiden
- kasvaa vastuulliseksi kuluttajaksi, joka tuntee oikeutensa, mutta myös velvollisuutensa, sekä tuntee kotitalouteen ja lähiympäristöön liittyvien merkkien ja symbolien merkityksen
- korostaa kaikessa kestävästä kehityksestä merkitystä
- osaa käyttää digitaalisia työkaluja käytännön taitojensa toteuttamiseen

Sisällöt

- yhteisöllisyyden merkitys
- hyvä käytös, hyvät tavat ja käytännöt
- hygienia, turvallisuus ja rutiinit
- ruoanlaiton ja leivonnan perusteet
- ruoanlaittomenetelmät
- kodinhoidon perusteet
- keittiökoneet ja -laitteet
- erilaisten elintarvikkeiden säilytys
- ateriarvot, ravintopyramidi ja -ympyrä
- aterian koostumus
- ravinto ja terveys
- tavallisimmat erityisruokavaliot
- jouluperinteet
- kodin arki
- teollisesti valmistettu ruoka
- pienten juhlien suunnittelu
- vaatehuolto ja kodinhoito, kausisiivous
- tulojen ja menojen kartoitus
- kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet
- tuotteiden ja palvelujen hankinta
- kulutuksen vaikutus ympäristöön sekä jätteiden käsittely
- kestävä kehitys kaikilla osa-alueilla
- ongelmakeskeinen oppiminen
- digitaalisten työkalujen käytöstä saatava hyöty käytännön taitojen toteuttamisessa

15.4.19.1 OPPILAANOHAUS

VUOSILUOKKA 7

TAVOITTEET

Oppilas

- kasvaa yläkoulun opiskeluyhteisöön
- opiskelee vastuullisesti, omatoimisesti ja suunnitelmallisesti
- oppii itsetuntemusta ja kehittyi pohtimaan ammatillista kehittymistään.

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • koulu tutuksi<ul style="list-style-type: none"> - uudet oppiaineet ja aineopiskelujärjestelmä • perusopetuksen rakenne • kouluyhteisössä toimiminen<ul style="list-style-type: none"> - ryhmäytyminen ja kouluyhteisössä toimiminen • itsetuntemus<ul style="list-style-type: none"> - koulunkäynti- ja opiskelutaitojen vahvistaminen • opiskelun taidot ja eteneminen<ul style="list-style-type: none"> - erilaiset opiskelutekniikat • oppilaan arviointi valinnaisuus<ul style="list-style-type: none"> - ainevalintoihin ja muihin valintoihin ohjaaminen • työelämään tutustuminen<ul style="list-style-type: none"> - tasa-arvo yhteiskunnassa ja työelämässä • opiskelun ja oppimisen ohjaaminen<ul style="list-style-type: none"> - yhteistyö opettajien kanssa ja erilaisissa oppilasryhmissä toimiminen • ainevalintoja koskevan tiedon jakaminen
-----------------	---

VUOSILUOKKA 8

TAVOITTEET

Oppilas

- tiedostaa omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan
- aloittaa tutustumisen ammattialoihin ja koulutusvaihtoehtoihin

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • koulunkäynti- ja opiskelutaitojen vahvistaminen • työelämätietous<ul style="list-style-type: none"> - työelämään ja elinkeinorakenteeseen tutustuminen • koulutusalat, ammattialat ja yrittäjyys<ul style="list-style-type: none"> - jatko-opintomahdollisuuksiin tutustuminen - opiskelua ja jatko-opintoja koskevan tiedon kokoaminen
-----------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • itsetuntemuksen vahvistaminen • ainevalintoihin ja muihin valintoihin ohjaaminen
--	---

VUOSILUOKKA 9

TAVOITTEET

Oppilas

- tiedostaa omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan arkielämään ja elämänuraan liittyvissä kysymyksissä
- saa tukea ja ohjausta päätöksentekoon ja itsenäiseen valintaratkaisuun peruskoulun päättövaiheessa
- oppii etsimään tietoa opiskelusta ja työelämästä Suomessa ja ulkomailla

Sisällöt	<ul style="list-style-type: none"> • uran ja perusopetuksen jälkeisen elämän pohtiminen • jatko-opintomahdollisuudet ja suomen koulutusjärjestelmä <ul style="list-style-type: none"> - perustietoa työelämästä ja eri ammattialoista - tutustuminen toisen asteen oppilaitoksiin • yhteishaku ja hakeutuminen jatko-opintoihin <ul style="list-style-type: none"> - jatko-opintoihin ohjaus • kansainvälisyys ja opiskelu ulkomailla <ul style="list-style-type: none"> - korkea-asteen opiskeluvaihtoehtoihin tutustuminen • tasa-arvo yhteiskunnassa ja työelämässä <ul style="list-style-type: none"> - työelämään tutustuminen (TET-jakso) - ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalveluihin tutustuminen
-----------------	---